KEMIJÄRVI

Kemijärven lukion opiskeluhuoltosuunnitelma

Kemijärven lukio
1.8.2014

Kemijärven kaupunki
Lukiokoulutus

Vedenvälkettä ja Vihreää Kultaa

1. Kemijärven lukion opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

1.1 Kemijärven lukion opiskeluhuollon kokonaistarve

Kemijärven lukio on alle 100 opiskelijan lukio, joka tarjoaa nuorille opiskelijoille, aikuisopiskelijoille ja ammatillista perustutkintoa suorittaville ns. kaksoistutkinto-opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa lukion oppimäärä sekä ylioppilastutkinto.

1.2 Kemijärven lukion opiskeluhuollon tavoitteet

Kemijärven lukion opiskeluhuollon tavoitteet ovat:

- terveen ja turvallisen kasvuympäristön luominen
- mielenterveyden suojaaminen
- syrjäytymisen ehkäiseminen
- opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen
- hyvinvointia tukevan opiskeluympäristön kehittäminen
- oppilaitoksen yhteisöllisen toimintatavan vahvistaminen
- kasvun ja opiskelun esteiden, opiskeluvaikeuksien sekä muiden ongelmien ennaltaehkäisy, varhainen tunnistaminen ja poistaminen

Opetuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto kuuluu kaikille oppilaitoksen työntekijöille ja on siten keskeinen osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Varhainen tukeminen ja opiskelijoiden monimuotoisten ongelmien kohtaaminen edellyttävät usein yhteistyötä sekä oppilaitoksen henkilöstön että eri hallinnonalojen työntekijöiden kesken.

Opiskeluhuollon tavoitteena on siirtää opiskeluhuollollisen työn painopistettä korjaavasta toiminnasta ennaltaehkäisevään työhön. Tarkoituksena on ylläpitää ja kehittää ennaltaehkäiseviä työtapoja, -menetelmiä ja rakenteita lukiokoulutuksen opiskeluhuollossa. Yksilöihin kohdistuvan toiminnan sijaan tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia vaikuttamalla niihin ryhmiin, luokkiin ja yhteisöihin, joiden jäseninä nuoret ovat. Ennalta ehkäisevänä toimintatapana kehitetään varhaista tunnistamista ja tuen oikea-aikaista kohdistamista. Työyhteisöjen toimintakulttuurissa vahvistetaan myönteistä vuorovaikutusta nuorten sekä aikuisten kesken. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyön rakenteita lukio-opetuksen sekä sosiaali- ja terveystoimen välillä. Ammattialoittain eriytyneen työn tilalle ollaan aktiivisesti hakemassa yhteisöllisiä ja verkostomaisia työtapoja opiskeluympäristön hyvinvointia tukemaan.

1.3 Kemijärven lukion opiskeluhuollon työnjako

1.3.1 Sivistysjohtaja ja opiskeluhuollon ohjausryhmä

Sivistysjohtaja vastaa koko Kemijärven kaupungin oppilas- ja opiskeluhuollon toteutuksesta. Sivistysjohtaja toimii opiskeluhuollon ohjausryhmän koollekutsujana ja valmistelijana.

Opiskeluhuollon ohjausryhmään kuuluu kaikkien Kemijärvellä toimivien koulutusmuotojen oppilas- ja opiskeluhuoltoryhmien edustajia. Ohjausryhmään kuuluu myös edustajia sosiaali- ja terveystoimesta, poliisista, seurakunnasta, nuorisotoimesta sekä lasten ja nuorten parissa toimivista järjestöistä. Lisäksi ohjausryhmään on nimettävä Kemijärven kaupungin kaikilta eri osastoilta edustaja. Ohjausryhmän koollekutsujana toimii sivistysjohtaja, joka laatii myös esityslistan. Ohjausryhmä nimeää keskuudestaan kokouskohtaisen sihteerin. Kokousmuistio toimitetaan ohjausryhmän jäsenille, koulukohtaisille opiskeluhuoltoryhmille sekä vanhempainneuvostoille. Ohjausryhmä kokoontuu 2 kertaa lukuvuoden aikana.

1.3.2 Rehtori

Rehtori vastaa Kemijärven lukion opiskeluhuollon toteutuksesta. Rehtori toimii lukion opiskeluhuoltoryhmän koollekutsujana ja valmistelijana. Lukion opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu 6 kertaa lukuvuoden aikana. Opiskeluhuoltoryhmän toiminnasta kerrotaan tarkemmin kappaleessa 2.1.

1.3.3 Aineenopettaja

Aineenopettaja ohjaa ja tukee jatkuvasti opiskelijaa oman aineensa opiskelussa sekä antaa tarvittaessa erityistukea tai tukiopetusta. Aineenopettaja myös havainnoi opiskelijaa oppituntien aikana ja informoi ryhmänohjaajaa mahdollisista poissaoloista ja huolestuttavasta käyttäytymisestä.

1.3.4 Ryhmänohjaaja

Lukio-opintojen alkaessa opiskelijat nimetään ohjausryhmään. Kunkin ryhmän ryhmänohjaajan tehtävänä on oman ryhmänsä osalta vastata kodin ja koulun välisestä tiedotuksesta sekä ottaa huolta aiheuttava asia puheeksi opiskelijan ja tämän huoltajien kanssa. Ryhmänohjaaja on ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaaja, joka perehdyttää opiskelijat oppilaitoksen käytäntöihin ja toimintatapoihin. Hän tutustuu ryhmänsä opiskelijoihin, haastattelee heitä, seuraa heidän opintojensa etenemistä ja poissaoloja. Hän on tarvittaessa yhteydessä opiskelijoiden huoltajiin. Ryhmänohjaaja tapaa ryhmänsä säännöllisesti (vähintään kerran viikossa ryhmänohjaustunnilla) ja tiedottaa ajankohtaisista asioista. Ryhmänohjaaja tuo ryhmänsä yhteisiä asioita opiskeluhuoltotyöryhmän käsittelyyn. Ryhmänohjaaja on se henkilö, jolle muut opettajat ensisijaisesti tiedottavat opiskelijasta tuntemastaan huolesta.

1.3.5 Opinto-ohjaaja

Perusasteen ja lukion yhteinen opinto-ohjaaja huolehtii nivelvaiheen yhteistyöstä Kemijärven kaupungin perusasteen oppilaitosten kanssa toteuttamalla yhteisiä vanhempainiltoja sekä välittämällä lukio-opiskelun asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot opettajille. Opinto-ohjaaja suunnittelee opiskelijan ja tapauskohtaisesti koottavan asiantuntijaryhmän kanssa opintoja tukevia toimenpiteitä ja muuttaa tarvittaessa opintosuunnitelmaa. Opinto-ohjaaja toimii ryhmänohjaajan ja aineenopettajan tukena opiskelijan ohjaukseen ja kasvuun liittyvissä asioissa. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijaa ammatinvalinnassa ja jatko-opintojen suunnittelussa ja ohjaa opiskelijan tarvittaessa erityisopettajalle ja/tai ammatinvalintapsykologille. Opinto-ohjaaja on tavoitettavissa jatkuvasti sähköisen viestintävälineen Wilman, puhelimen sekä sähköpostin kautta. Opiskelija sopii tarvittaessa henkilökohtaisen ohjausajan.

1.3.6 Opiskelijakuraattori

Opiskelijakuraattori on tavoitettavissa jatkuvasti sähköisen viestintävälineen Wilman, puhelimen sekä sähköpostin kautta. Opiskelijakuraattorin henkilökohtainen vastaanotto on järjestetty Kemijärven lukiossa maanantai- ja perjantai-iltapäivisin. Muina aikoina opiskelijakuraattori on tavattavissa sopimuksen mukaan. Opiskelijakuraattori on yhteinen perusopetuksen kanssa. Lisäksi opiskelijakuraattori tekee yhteistyötä Rovaniemen koulutuskuntayhtymän opiskelijakuraattorin kanssa ns. kaksoistutkintoa suorittavien ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoiden opiskeluhuollollisissa asioissa.

1.3.7 Terveydenhoitaja

Opiskeluterveydenhuollosta vastaa Sairaala Lapponia.

Terveydenhoitajan vastaanotto on järjestetty Kemijärven lukion tiloissa ja hän ottaa vastaan opiskelijoita torstaisin klo 8.00 – 9.00. Muina aikoina vastaanotto tapahtuu ajanvarauksella. Hänen vastaanottoaikansa ja yhteystietonsa ovat opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja oppilaitoksen henkilökunnan tiedossa. Vastaanottotoiminnan lisäksi terveydenhoitajan tavoittaa muina aikoina puhelimitse, sähköpostilla tai sähköisen viestintä-, seuranta- ja arviointijärjestelmän Wilman kautta.

Terveydenhoitaja osallistuu säännöllisesti opiskeluhuoltoryhmän työskentelyyn. Terveydenhoitaja osallistuu myös vanhempainiltoihin sekä muuhun kodin ja koulun yhteistyöhön sekä toimii kaupungin moniammatillisissa verkostoissa.

1.3.8 Lääkäri

Koululääkäri suorittaa määräaikaiset lääkärintarkastukset yhden kerran lukio-opintojen aikana. Muutoin voi opiskelija varata ajan lääkärille sairaala Lapponian kautta.

1.3.9 Psykologi

Psykologin palvelut tarjotaan sairaala Lapponian perhe- ja mielenterveysklinikalta. Opiskelija voi suorittaa ajanvarauksen itse tai kuraattorin/terveydenhoitajan avustamana.

1.3.10 Ammatinvalintapsykologi

Lapin työ- ja elinkeinotoimisto tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden maksuttomaan ammatinvalintapsykologin ohjaukseen. Ammatinvalintapsykologille hakeutumista suositellaan, kun kyseessä on lukio-opintojen keskeyttäminen tai ammatin ja uravalintaan vaikuttava sairaus. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijan ammatinvalinnanpsykologin ajanvaraukseen.

1.3.11 Erityisopettaja

Erityisopettajan palvelut tarjotaan tarvittaessa ja tapauskohtaisesti Kemijärven kaupungin perusopetuksen erityisopettajan toimesta. Opinto-ohjaaja on yhteyshenkilönä ja koordinaattorina. Aineenopettajat ja ryhmänohjaajat tuovat opinto-ohjaajan tietoon erityisopetuksen tarpeen.

2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat

2.1 Kemijärven lukion opiskeluhuoltoryhmä

Kemijärven lukion opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti 6 kertaa lukuvuoden aikana ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmään kuuluu rehtori, vararehtori, opinto-ohjaaja, opiskeluterveydenhoitaja, kuraattori sekä opiskelijakunnan edustaja(t). Opiskeluhuoltoryhmä nimeää keskuudestaan kokouskohtaisen sihteerin. Kokousmuistio toimitetaan oppilaitoksen henkilökunnalle ja opiskelijakunnalle tiedoksi. Rehtori on oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmän koolle kutsuja.

Opiskeluhuoltotyöryhmän kokoukset kirjataan ja muistio säilytetään rehtorin kansliassa. Muistio välitetään tiedoksi lukion opiskelijakunnan hallitukselle.

Koko opiskelijakuntaa ja/tai koko ryhmää koskevat asiat käydään läpi opiskeluhuoltotyöryhmän kokouksissa.

Opiskeluhuoltotyöryhmän kokouksessa sovitaan mitä ja millä tavoin tiedotetaan koko lukiota ja/tai ryhmää koskevat toimenpiteet vanhemmille, opiskelijoille ym. yhteistyötahoille.

2.2 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Kemijärven lukiossa on käytössä sähköinen poissaolojen seurantajärjestelmä Wilma. Huoltajan on mahdollista seurata opiskelijan koulutyöskentelyn sujumista Wilmasta. Järjestelmän avulla huoltajat ja opettajat voivat pitää yhteyttä mm.

pikaviesteillä. Huoltaja voi ilmoittaa opiskelijan poissaolot ryhmänohjaajalle Wilmassa.

Jos opiskelija sairastuu ja joutuu olemaan pois koulusta, huoltajan tulee ilmoittaa poissaolosta samana päivänä esim. puhelimitse, tekstiviestinä tai Wilma-viestinä ryhmänohjaajalle. Lomamatkat tulee pyrkiä sijoittamaan koulujen loma-aikoihin. Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin tulee pyytää lupa etukäteen. Ryhmänohjaaja voi myöntää luvan enimmillään kolme (3) päivää kestäviin lomiin. Pidempiin lomiin lupa tulee anoa kirjallisesti. 4–14 pv kestävät lomat anotaan rehtorilta ja pidemmät lomat lukion johtokunnalta eli Kemijärven kaupungin sivistyslautakunnalta. Täysi-ikäinen opiskelija ilmoittaa poissaolonsa itse ryhmänohjaajalle.

2.3 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Opiskelutapaturmia ehkäistään kartoittamalla riskit ja vaaranpaikat muun muassa sisätiloissa, oppilaitoksen pihoilla ja koulumatkoilla. Eri turvallisuushaasteiden kartoittamiseksi ympäristöä tarkastellaan myös erilaisten käyttäjien ja siellä harjoitettavan toiminnan näkökulmasta.

Tapaturmien ehkäisemiseksi on laadittu riskiarviointi, joka päivitetään säännöllisesti. Koulun kriisisuunnitelmassa on nimetty ensiaputaitoiset työntekijät ja heidän ensiaputaitonsa pidetään ajan tasalla.

Hoitoa tarvitseva opiskelija ohjataan terveydenhoitajalle/terveyskeskukseen tai vakavissa tapauksissa tilataan ambulanssi. Tapaturman sattuessa ollaan yhteydessä opiskelijan huoltajaan. Oppilaitoksella on vakuutus, joka korvaa opiskelutapaturmasta johtuvat kulut.. Koulutapaturmasta tehdään aina ilmoitus (korvausasiat).

2.4 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Hallussapito- ja käyttökielto on kirjattu Kemijärven lukion järjestyssääntöihin. Kemijärven lukion järjestyssäännöistä informoidaan opiskelijoita ja heidän huoltajiaan lukuvuosittain opinto-oppaassa sekä ryhmänohjaustunneilla. Tupakkatuotteiden hallussapitoon ja käyttöön kouluaikana puututaan Kemijärven lukion ojentamiskeinoin järjestyssääntörikkeenä. Tupakkatuotteiden käyttö on kielletty Kemijärven lukion sisätiloissa sekä käytössä olevilla ulkoalueilla. Kemijärven kaupunki on asettanut näkyville tupakointikieltoa osoittavat opasteet sekä Kemijärven lukion sisätiloihin että käytössä oleville ulkoalueille. Opasteet ovat ohjeena myös oppilaitosrakennuksen iltakäyttäjille sekä muille siellä asioiville. Rehtori ja opettajat ovat velvollisia puuttumaan Kemijärven lukion alueella tupakoimiseen. Opiskeluhuollon rooli päihdetyössä on päihteidenkäytön varhainen tunnistaminen, varhainen puuttuminen ja hoitoonohjaus.

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan Kemijärven lukiossa vaikuttamalla päihteitä koskeviin tietoihin ja asenteisiin. Teemoja käsitellään oppilaiden kanssa tunneilla (terveystieto) ja opiskeluterveydenhuollon tarkastuksissa sekä vanhemmille

suunnatuissa vanhempainilloissa moniammatillisesti (esim. oppilaitoksen terveydenhoitaja ja kuraattori).

Kemijärven lukio kutsuu tarvittaessa koulupoliisin toimittamaan osaltaan turvallisuus- ja lakikasvatusta.

2.5 Terveellinen ja turvallinen opiskeluympäristö

Opiskelijalla tulee olla terveellinen sekä turvallinen opiskeluyhteisö ja –ympäristö. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tärkeä tehtävä on terveellisen, turvallisen ja esteettisesti viihtyisän oppimisympäristön ylläpitäminen ja seuranta. Oppilaitos psykososiaalisena ja fyysisenä työympäristönä vaikuttavat lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin. Psykososiaalinen ympäristö muodostuu oppilaiden ja henkilöstön asenteista, kokemuksista, arvoista, ihmissuhteista, yksilön tarpeiden arvostuksesta, turvallisuudesta sekä muista itsetuntoon ja oppimiseen vaikuttavista tekijöistä. Psykososiaaliseen ympäristöön vaikuttavat oppilaitoksen toimintaperiaatteet, käytännön toimintatavat ja säännöt.

Fyysisen ympäristön muodostaa oppilaitos rakennuksena ja siihen liittyvä piha-alue. Lisäksi fyysisen ympäristön elementtejä ovat rakennusten fysikaaliset ominaisuudet kuten ääniympäristö, lämpöolosuhteet, ilmastointi ja valaistus sekä fysikaaliset, biologiset ja kemialliset tekijät.

Opiskeluterveydenhuollossa työskentelevät huolehtivat siitä, että oppilaitoksessa suoritetaan yhdessä työterveyshuollon työntekijöiden kanssa terveydellisten olojen valvontatarkastus säännöllisesti. Tähän osallistuvat terveydensuojeluviranomaisten, koulutoimen, työsuojelun ja opiskeluterveydenhuollon edustajat. Tarkastuksen tuloksista tiedotetaan kaupungin tekniseen toimeen mahdollisten korjaustarpeiden osalta.

Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö osallistuu omalta osaltaan lukion ensiapuvalmiuden suunnitteluun ja toteutukseen.

Opiskeluterveydenhuolto edistää opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta toiminnoilla, jotka kohdistuvat oppilaitoksen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen ympäristöön. Opiskeluympäristön terveellisyyttä edistetään

- seuraamalla ja parantamalla fyysisiä opiskeluolosuhteita ja niiden turvallisuutta,
- edistämällä tukea antavan ja vuorovaikutteisen oppimisilmapiirin syntymistä,
- tukemalla opintojen järjestämistä hyvinvointinäkökohdat huomioiden,
- tukemalla opiskeluyhteisöjen toimivuutta antamalla niiden käyttöön terveydenhuollon asiantuntija-apua ja toimimalla aktiivisessa yhteistyössä hyvinvoinnin edistämiseksi ja
- lisäämällä opiskelijoiden tietoisuutta toimintansa vaikutuksista.

Oppilaskohtaisissa terveystarkastuksissa ja terveystapaamisissa kiinnitetään huomiota nuoren hyvinvointiin laaja- alaisesti. Sekä fyysisiä että psyykkisiä kuormitustekijöitä arvioidaan ja tarvittaessa reagoidaan varhaisen puuttumisen

mallin mukaisesti erilaisiin tilanteisiin nopeasti. Lukion työskentelyilmapiirin ja sosiaalisten suhteiden oppilaalle tai opiskelijalle antamaan tukeen kiinnitetään huomiota erilaisissa tilanteissa. *Työsuojelulaki (19.8.1994/763)*

Terveyden edistämistä tulee tehdä yksilön, ryhmän ja yhteisön tasoilla. Opiskeluterveydenhuollon työntekijöille muodostuu työn kautta käsitys nuorten hyvinvoinnin ja pahoinvoinnin tilasta. Muodostuneen käsityksen jakaminen muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa on tärkeä osa opiskeluterveydenhuoltoa.

Opiskelijoiden opiskelukykyä edistetään yksilöön kohdistuvan toiminnan lisäksi myös koko opiskeluympäristöön kohdistuvalla toiminnalla, joka vaikuttaa mm. opiskelijan arvoihin, asenteisiin, opiskelumotivaatioon ja opiskelutyytyväisyyteen. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalveluita. Opiskeluterveydenhuollon palvelut sisältävät opiskelijoiden kansanterveyslain nojalla järjestettävät terveyden- ja sairaanhoidon palvelut mukaan lukien suun terveydenhuollon sekä perusterveydenhuollon osana toteutettavat mielenterveyden palvelut. Varhainen puuttuminen ongelmiin ja asianmukaisiin tuki- ja hoitopalveluihin ohjaaminen on tärkeää. Hyvä ja joustava yhteistyö erikoissairaanhoidon ja muiden erityispalveluiden tuottajien kanssa on osa sairaanhoidon palveluiden järjestämistä. Tämän lisäksi opiskeluterveydenhuoltoon voidaan sisällyttää erikoissairaanhoidon palveluita, mikäli ne katsotaan tarkoituksenmukaisiksi.

Parhaat tulokset terveyden edistämisessä saavutetaan, kun työtä tehdään yhdessä laajalla rintamalla monen eri toimijan voimin. Tietoja ja taitoja on oppilaiden ja opiskelijoiden lisäksi annettava vanhemmille, muille perheenjäsenille sekä kaikille ammatti- ihmisille, jotka työskentelevät lasten ja nuorten parissa

Terveysneuvontaa annetaan opiskeluterveydenhuollon vastaanotolla yhteistyössä yksilön ja perheen kanssa niin, että se tukee tiedon soveltamista käytäntöön sekä vastuun ottamista omasta terveydestä ja hyvinvoinnista. Terveysneuvonta pohjautuu näyttöön perustuvaan tietoon. Neuvonta tukee ja pyrkii edistämään itsenäistymistä, opiskelukykyä, terveellisiä elämäntapoja, hyvää kuntoa ja mielenterveyttä sekä ehkäisee koulukiusaamista. Opiskelijalle annetaan tietoa ammatissa toimimisen edellytyksistä sekä työhön ja ammattiin liittyvistä terveydellisistä vaaratekijöistä.

Terveyskasvatus on tärkeä osa opiskelijoiden terveyden edistämistä. Sen tavoitteena on pyrkiä vaikuttamaan opiskelijoiden tietoihin, asenteisiin ja käyttäytymiseen terveyttä edistävästi. Tarkoituksena on, että jokainen opiskelija ymmärtää terveyden merkityksen, omaksuu terveyttä edistävät elämäntavat sekä tietää oman vastuunsa itsensä ja ympäristönsä terveydestä ja hyvinvoinnista. Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden tietoja ja taitoja oman terveyden ylläpitämisessä ja edistämisessä sekä itsehoidossa. Elämänhallinnan taitojen ja valmiuksien oppiminen on tärkeää. Opiskeluterveydenhuollon työntekijät osallistuvat osaltaan koulun opetussuunnitelmatyöskentelyyn ja tuovat sitä kautta omaa ammattiosaamistaan kouluyhteisön käyttöön.

Terveyskasvatusta annetaan myös terveystiedon oppitunneilla, mikä tukee nuoren kokonaistietämystä hänen terveyteensä vaikuttavista asioista. Lisäksi oppilaitoksen koko henkilöstö osallistuu ryhmätilanteiden ohjaukseen ja erilaisiin terveyttä ja hyvinvointia edistävien tempausten tai teemapäivien järjestelyyn oppilaitoksessa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

2.5.1 Kemijärven lukion suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Turvallisuuskulttuuri syntyy vuorovaikutuksesta ja välittämisestä. Suunnitelmallinen suojautuminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä luo turvallisuutta ja yhteenkuuluvuutta. Ennaltaehkäisyn vuoksi on tärkeää, että väkivallan erimuotoihin, kiusaamiseen ja häirintään puuttuminen nähdään koko oppilaitoksen asiaksi ja että erilaisuuden hyväksymiseen panostetaan opetuksessa.

2.5.1.1 Väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää ehkäisevät toimet

Opiskeluryhmien ja koko oppilaitoksen hyvää yhteishenkeä kehitetään ja pidetään yllä yhteisten tapahtumien ja teemaviikkojen muodossa. Toimintaa järjestävät oppilaitoksen henkilökunta ja opiskelijat yhdessä oppilaskunta- ja tutortoiminnan puitteissa. Opiskelijakunta järjestää lisäksi hyvinvointi- ja tyytyväisyyskyselyn lukuvuosittain. Opiskelijat saavat laillisuuskasvatusta oppiaineiden puitteissa sekä asiantuntijaluennoilla.

Opiskelija saa kouluterveydenhuollon palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut Oppilas- ja opiskeluhuoltolain 15§ ja 17§ edellyttämässä määräajassa.

Ryhmänohjaajat, opinto-ohjaaja ja kuraattori järjestävät opiskelijoiden henkilökohtaisia tapaamisia, jolloin turvallisuuteen, viihtyvyyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat otetaan esille. Lisäksi aiheesta keskustellaan opiskeluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa.

2.5.1.2 Toimintamalli väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteissa

Tapauskohtaisesti väkivalta-, kiusaamis- ja häirintä tapausten selvittelyyn osallistuu ryhmänohjaaja, opettajat, rehtori sekä opiskeluhuoltoryhmä ja tarvittavat muut henkilöt. Selvitystyö etenee siten, että:

- Jokainen väkivallasta, kiusaamisesta tai häirinnästä epäilty opiskelija puhutellaan. Ensin kuullaan kiusatun/uhrin versio tapahtumista. Jos tekijäksi epäilty opiskelija todetaan tekijäksi, tehdään hänelle selväksi, kuinka vakavasta rikkeestä on kysymys.
- Osapuolten kanssa sovitaan väkivallan, kiusaamisen tai häirinnän lopettamisesta ja päätetään seurannasta. Tarpeen mukaan tilanteesta voidaan keskustella koko opiskelijaryhmän kanssa.

- Mikäli opiskelija on alaikäinen, ilmoitetaan huoltajille, jos väkivaltainen käytös, kiusaaminen tai häirintä jatkuu tai on vakavaa. Tällöin sovitaan yhdessä huoltajien kanssa tarvittavat tapaamiset ja jatkotoimet. Jos tekijä on täysi-ikäinen, jatkotoimet sovitaan hänen kanssaan.
- Uhrin kanssa käydään keskustelu hänen tarvitsemistaan tukitoimista ja mahdollisesta jälkipuinnista.

Huomioitavaa on, että Lastensuojelulain 25§:n mukaan mm. opetustoimi on velvollinen salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanne voi johtaa rikosilmoituksen tekemiseen, mikäli uhri kokee teon sellaiseksi. Henkilöön kohdistuneesta rikoksesta ilmoituksen poliisille tekee yleensä asianosainen itse - alle 18-vuotiailla asianomistajilla myös vanhemmilla on oikeus viedä asia poliisille. Tällaisessa tilanteessa otetaan aina heti yhteys vanhempiin ja keskustellaan tapahtumasta. Törkeissä tapauksissa (vakavia vammoja/vakavaa uhkailua/suurta vahinkoa) heti ilmoitus hätäkeskuksen kautta poliisille.

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma [(Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §)].

2.5.2 Kemijärven lukion toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Tämän suunnitelman tarkoituksena on toimia lukion henkilökunnan, opiskelijoiden ja vanhempien apuna kriisitilanteissa.

Kriisitilanteet ovat erilaisia. Kaikissa tilanteissa hyvin toimivaa mallia on vaikea laatia. Siksi tämä suunnitelma sisältää vain yleisohjeet, joita soveltamalla mahdolliset kriisitilanteet pyritään hoitamaan siten, että opiskelu ja työskentely Kemijärven lukiossa koettaisiin myös poikkeustilanteissa mahdollisimman turvalliseksi.

Jokaisen henkilökuntaan kuuluvan ja opiskelijan on perehdyttävä suunnitelmaan. Lisäksi suunnitelma jaetaan tarvittaessa kodeille ja muille yhteistyötahoille.

2.5.2.1 Vastuullisuus kriisitilanteessa

Kriisitilanteessa päävastuu toiminnasta on rehtorilla. Kuitenkin jokainen henkilökuntaan kuuluva ja opiskelija on velvollinen tekemään kriisitilanteessa parhaansa auttaakseen muita. Jokainen pyrkii myös henkilökohtaisesti estämään paniikkitilanteen syntymistä.

Rehtorin apuna toimii koulun kriisiryhmä, johon kuuluvat rehtorin lisäksi vararehtori, uskonnon ja psykologian lehtori, koulusihteeri-vahtimestari, kouluterveydenhoitaja ja opiskelijakuraattori.

Vastuu tiedottamisesta on rehtorilla. Hänen poissa ollessaan tiedotusvastuu on vararehtorilla ja sen jälkeen jollakin henkilökuntaan kuuluvalla.

2.5.2.2 Kriisitilanteet ja toiminta niiden aikana

a. Onnettomuus koulussa – opiskelija

Välittömät toimet ja tiedottaminen:

- annetaan loukkaantuneelle ensiapu ja estetään uusien vaaratilanteiden syntyminen
- tilanteen vakavuudesta riippuen hälytetään paikalle ambulanssi tai terveydenhoitaja ja mahdollisesti poliisi
- pyritään pitämään muut opiskelijat pois onnettomuuspaikalta
- kuullaan silminnäkijöitä, mikäli tiedoista on apua hoitotoimenpiteisiin tai uusien vaaratilanteiden ehkäisemiseen
- tiedotetaan opiskelijan kotiin onnettomuudesta ja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty
- rehtori tiedottaa onnettomuudesta henkilökunnalle ja tarvittaessa koko koululle
- luokissa keskustellaan tapahtuneesta opettajien johdolla tosiasioissa pysyen ja mahdolliset silminnäkijätiedot keräten
- tarvittaessa rehtori tiedottaa tapahtuneesta kunnan kriisiryhmälle, sivistystoimen johtajalle ja muille yhteistyötahoille
- tiedotusvälineitä informoidaan henkilökunnan harkinnan mukaisesti

Mahdolliset jälkitoimet:

- tapauksen laadusta riippuen 1-3 vuorokauden kuluessa jälkipuintitilaisuus
- asianmukaiset vahinkoilmoitukset ja mahdolliset korvaushakemukset
- tarvittaessa opiskelijahuoltoryhmän tai kriisiryhmän käsittely

b. Onnettomuus koulussa – henkilökunta

Välittömät toimet ja tiedottaminen:

- samat alkutoimet kuin opiskelijan kohdalla
- rehtori/vararehtori järjestää onnettomuuteen joutuneen ja auttamistoimiin osallistuvien työtehtävien hoidon
- tiedotusvastuussa oleva informoi henkilökuntaa
- opiskelijoille ja muille tahoille tapahtuneesta tiedotetaan henkilökunnan yhteisen päätöksen mukaisesti

Mahdolliset jälkitoimet:

- tilanteesta riippuen jälkipuinti sekä henkilökunnan että opiskelijoiden kanssa
- mahdollinen käsittely kriisiryhmässä
- asianmukaiset vahinkoilmoitukset ja mahdolliset korvausvaatimukset

c. Kuolemantapaus – opiskelija

Välittömät toimet ja tiedottaminen:

- ensiksi tiedon tapahtuneesta saanut ilmoittaa asiasta rehtorille
- rehtori tiedottaa tapahtuneesta henkilökunnalle
- mikäli kuolemantapaus on sattunut koulussa, yhteisesti valittu henkilökunnan jäsen vie mahdollisuuksien mukaan tiedon kotiin (ei puhelimitse)
- omaisilta tiedustellaan, mitä tapahtuneesta voidaan kertoa koulussa
- opiskelijoille tapahtuneesta tiedottaa rehtori tai opettajakunnan päätöksen perusteella joku opettajista yhteisessä tilassa, johon opiskelijat on kutsuttu (ei keskusradion kautta)
- muita tahoja ja tiedotusvälineitä informoidaan henkilökunnan harkinnan mukaisesti
- luokissa keskustellaan opettajien johdolla ja varmistetaan tosiasioissa pysyminen
- suruliputukseen ryhdytään vasta, kun koko työyhteisö tietää tapahtuneesta
- tarvittaessa yhteys ammattiauttajiin (seurakunta, terveyskeskus, kriisiryhmä)

Mahdolliset jälkitoimet

- koululle pyritään järjestämään erillinen tila suremista ja hiljentymistä varten
- koululla voidaan järjestää muistotilaisuus 2-3 päivän sisällä (seurakunta avustaa tarvittaessa) omaisten toiveiden mukaisesti
- hautajaisiin osallistutaan omaisten toiveiden mukaisesti
- etukäteen valmistaudutaan hautajaisiin (adressi, ohjelma jne.)
- jälkityötä, esimerkiksi keskusteluja tarpeen mukaan

d. Kuolemantapaus - henkilökunta

Välittömät toimet ja tiedottaminen

- rehtori on yhteydessä lähiomaisiin ja selvittää, mitä tapahtuneesta voidaan kertoa koulussa sekä hoitaa tiedotuksen eri tahoille
- mikäli kyseessä on tiedotusvastuussa oleva, tiedotuksen hoitaa henkilökunnan yhteisesti sopima opettaja
- kun asia on kaikkien tiedossa, järjestetään suruliputus
- tarvittaessa hankitaan ammattiauttajien apua ja lähetetään viesti koteihin

Muistotilaisuus, hautajaiset, muut mahdolliset jälkitoimet:

- samat toimenpiteet kuin opiskelijan kuolemantapauksen kohdassa 3.3.2.
- opiskelijoiden hautajaisiin osallistumiseen lupa edesmenneen omaisilta ja tarvittaessa opiskelijoiden vanhemmilta
- selvitetään koulun mahdollinen osallistuminen hautajaisvalmisteluihin ja ohjelmaan
- työyhteisön surutyö: työtovereiden tuki toisilleen ja tarvittaessa ammattiauttajien apu

e. Itsemurha (opiskelija tai henkilökuntaan kuuluva)

Ennaltaehkäisevä toiminta:

- mikäli itsemurhauhka on tiedostettu, pyritään kaikin tavoin tukemaan avun tarpeessa olevaa ja selvittämään mahdolliset koulusta johtuvat syyt
- tilanteen vakavuuden mukaan pyritään henkilö ohjaamaan ammattiauttajalle

Itsemurhan tapahduttua:

- itsemurhan tapahtuessa koulun tiloissa menetellään samoin kuin kuoleman-tapauksissa
- jos itsemurha tapahtuu koulun ulkopuolella, kuolinsyy kerrotaan kouluyhteisölle vain kodin suostumuksella

f. Opiskelijan tai henkilökunnan läheisen kuolema

Välittömät toimet ja tiedottaminen:

- jos tieto kuolemantapauksesta tulee koulupäivän aikana, menetellään suruviestin saaneen ja hänen omaistensa toiveiden mukaisesti
- mikäli viestin saanut on opettaja, huolehditaan sijaisen hankkimisesta oppitunneille
- asiasta tiedotetaan vain omaisten suostumuksella

Mahdolliset jälkitoimet:

- kouluyhteisö pyrkii tukemaan asianosaisen paluuta normaaliin työjärjestykseen
- tarpeen mukaan hankitaan ammattiapua

g. Vaaratilanne koulussa (esimerkiksi tulipalo, aseellinen uhka joko koulun sisältä tai ulkopuolelta, yleinen hälytystilanne)

Välittömät toimet ja tiedottaminen:

- apua hälytetään välittömästi paikalle
- rehtori tai pelastusviranomainen antaa ohjeet keskusradion kautta
- vaarakeskus pyritään välittömästi eristämään
- jos kyseessä on aseellinen uhka, tilanteen hallinta kuuluu ehdottomasti poliisille
- kukin opettaja vastaa omasta ryhmästään
- jos tilanne vaatii koulurakennuksesta poistumista, käytetään lähintä poistumistietä
- toimitaan koulun turvallisuussuunnitelman mukaisesti

Yleinen hälytysmerkki - toimintaohjeet:

- Opiskelijat ja henkilökunta siirtyvät sisätiloihin.
- Ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointi suljetaan.
- Radio avataan ja odotetaan rauhallisesti viranomaisten ohjeita. Toimitaan ohjeiden mukaan.
- Puhelinta ei käytetä. Ylikuormitus voi estää hätäpuheluiden perillepääsyn.
- Opiskelijat ja henkilökunta pysyttelevät sisätiloissa, koska ulkona voi joutua vaaraan. Jos alueelta on poistuttava, siitä saadaan erillisohjeet joko radiossa tai kaiuttimella.

Mahdolliset jälkitoimet:

- koteihin tiedote tapahtumasta
- kriisiapua tarvittaessa
- mahdolliset vahinko- ja korvausvaatimukset

h. Koulun ulkopuolinen vakava tapahtuma (esim. suuronnettomuus)

- tapauksesta riippuen kouluyhteisö sopii kotien kanssa siitä, miten paljon asiasta tiedotetaan koulussa ja miten koulu ottaa osaa esimerkiksi kuolemantapauksiin
- kouluyhteisön jäseniä koskettavissa suuronnettomuuksissa menetellään samoin kuin vastaavissa yksilöä koskevissa tilanteissa
- kouluyhteisön ulkopuolisista katastrofeista pyritään tarpeen vaatiessa keskustelemaan opiskelijoiden esittämien kysymysten pohjalta

i. Epäily päihteiden/huumeiden käytöstä

- tapauksiin sovelletaan koulun järjestyssääntöjä ja päihdetyömallin toimintaohjeita

j. Tärkeitä puhelinnumeroita

• **Yleinen hätänumero (poliisi ja pelastuslaitos)**	**112**
• Sairaala Lapponian lääkäripäivystys	020 690 870
• Työterveyshuolto	040 739 5073
• Perhe- ja mielenterveysklinikan päivystys	040 356 2772
• Kouluterveydenhoitaja	0400 245 685
• Kemijärven seurakunta	0400 802 270

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

3.1 Asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen ja yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Kemijärven lukion ulkopuolisia jäseniä asiantuntijaryhmässä voivat olla opiskelijan lisäksi esim. lääkäri, lastensuojelun sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä tai perhe- ja

mielenterveysklinikan työntekijä yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen mukaisesti. Alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan kanssa määritellään asiantuntijaryhmän kokoonpano. Jos yksittäistä opiskelijaa koskeva huoli on noussut oppilaitoksen keskuudesta, toimii opiskelijan ryhmänohjaaja asiantuntijaryhmän kokoajana ja linkkinä opiskelijaan. Opiskelijan oma-aloitteinen asiantuntijaryhmä kootaan siten, että opiskelija valitsee asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön. Asiantuntijaryhmän työskentelystä kirjoitetaan opiskelijakohtainen opiskeluhuoltokertomus, joka tallennetaan oppilaitoksen opiskeluhuoltorekisteriin.

Monialaisen asiantuntija-ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Konsultaatiota pyytävä saa ilmaista salassa pidettäviä tietoja. Tietoja saa antaa, jotka ovat välttämättömiä virka-aputehtävän, toimeksiannon tai omaan lukuun muutoin suoritettavan tehtävän suorittamiseksi, muitakin tietoja saa antaa, jos niiden poistaminen suuren määrän tai verrattavan syyn vuoksi ei ilmeisesti tarkoituksenmukaista. Annettujen tietojen salassapidosta ja suojaamisesta on varmistuttava asianmukaisesti.

Opiskelijan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Alaikäisellä ja vajaavaltai-sella on oikeus kieltää huoltajaa tai muuta laillista edustajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos ei selvästi vastoin hänen etuaan. Arvion edun vastaisuudesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö

Huoltajalla ei oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

3.2 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Opiskeluterveydenhuoltoon ja -lääkäritoimintaan ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille. Opiskelijoiden sairaanhoidolliset asiat hoidetaan pääsääntöisesti Sairaala Lapponiassa.

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitetut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaatikoilla tai epileptikoilla. Myös muut pitkäaikaissairaudet voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Kemijärven lukiossa opiskelijat huolehtivat pääsääntöisesti lääkehoidostaan itse.

Lääkehoidon toteuttaminen oppilaitoksessa perustuu opiskelijan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja oppilaitoksen johdon väliseen yhteiseen sopimukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut valtakunnalliset ohjeet (STM 2005) lääkehoidon toteuttamisesta erilaisissa toimintaympäristöissä. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa.

Yhteistyön merkitys lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa korostuu erityisesti näillä lääkehoitoa toteuttavilla epätyypillisillä alueilla. Ennen suostumuksensa antamista lääkehoitoon ryhtyvälle työntekijälle ja hänen esimiehelleen tulee selvittää lääkitsemiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Lääkitsemiseen, silloin kun se on työnantajan hyväksymää toimintaa, liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin koulutyössä yleensäkin.

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi osallistua luonnollista tietä annettavan ja ihon alle pistettävän lääkehoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan ja riittävän lisäkoulutuksen jälkeen. Koulutuksen antaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö ja kirjallisen luvan terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri. Yleensä erikoissairaanhoidon diabeteshoitajat antavat pistosopetuksen ja kirjallisen pistosluvan diabeetikkolapsen hoitoon osallistuville. Opetuksen ja pistosluvan voi antaa myös perusterveydenhuollossa toimiva terveydenhuollon ammattihenkilö, esimerkiksi terveydenhoitaja. Diabeteshoitajalla tai muulla hoitajalla tulee tätä varten olla yksikkönsä diabeteslääkärin tai ylilääkärin valtuutus pistosopetukseen. Lääkehoidon osaaminen tulee varmistaa säännöllisesti. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta, laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta ja luvan myöntänyt lääkäri tehtävän edellyttämän osaamisen ja lisäkoulutuksen tason määrittelystä. (STM 2005:32, STM 2010:9)

3.3 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Kun yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollon asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava tarpeelliset tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä. Opiskeluhuoltokertomukset säilytetään rehtorin huoneessa.

Opiskeluhuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- asian aihe ja vireillepanija;
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimet;
- tiedot asian käsittelystä opiskeluhuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- toteutetut toimet;
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

4.1 Yhteistyö opiskelijoiden kanssa

Kemijärven lukion opiskelijakuntaa on kuultu ennen Kemijärven lukion opiskeluhuoltosuunnitelman vahvistamista. Huoltajat voivat osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun osallistumalla vanhempainiltoihin, joissa opiskeluhuoltoa käsitellään.

Lukiolain mukaan jokaisella oppilaitoksella tulee olla opiskelijoista muodostuva oppilaskunta (opiskelijakunta), jonka tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Opiskelijakunta käyttää opiskelijoiden puhevaltaa päätettäessä opintoihin ja muihin opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavista asioista. (LL § 31) Opiskelijakunnan jäseniä ovat kaikki koulun opiskelijat ja sitä johtaa opiskelijakunnan yhteisesti valitsema hallitus. Opiskelijakunta voi vaikuttaa koulun käytäntöihin ja kehittää koulun toimintaa. Opiskelijakunta toimii aktiivisesti järjestäen erilaisia tapahtumia pitkin lukuvuotta. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän kokouksissa on edustus oppilaitoksen opiskelijakunnasta. Edustajana toimii pääsääntöisesti opiskelijakunnan puheenjohtaja ja/tai luottamusopiskelija(t).

Opiskelijat pääsevät vaikuttamaan yhteisölliseen opiskeluhuoltoon toimimalla luottamusopiskelijana, tutoropiskelijana tai pyrkimällä nuorisoneuvostoon.

4.1.1 Luottamusopiskelijat

Kemijärven lukion kunkin ohjausryhmän opiskelijat valitsevat keskuudestaan luottamusopiskelijan. Valittu luottamusopiskelija toimii ryhmänsä edustajana ja asioiden hoitajana. Luottamusopiskelija on kutsuttaessa mukana lukion opiskeluhuoltoryhmän kokouksissa.

4.1.2 Tutoropiskelijat

Kemijärven lukiossa toimivat myös vanhemmat tutoropiskelijat, jotka ovat linkki opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Tutortoimintaan hakemalla tai tutoreille omia ajatuksiaan kertomalla, on mahdollista vaikuttaa koulun viihtyvyyteen ja muihin asioihin sekä uusien opiskelijoiden ohjaukseen. Tutorkoulutus järjestetään yhteistyössä Kemijärven kaupungin nuorisotoimen kanssa.

4.1.3 Nuorisoneuvosto

Kemijärven kaupungin nuorisotoimessa toimii nuorisoneuvosto, jossa on oppilaita/opiskelijoita eri kouluista. Kemijärven lukiosta on kaksi opiskelijaa

mukana nuorisoneuvoston toiminnassa. Nuorisoneuvosto voi kerätä ja viedä eteenpäin päättäjille opiskelijoiden ideoita ja toivomuksia. Nuorisoneuvosto aktivoi opiskelijoita toimimaan ja vaikuttamaan yhteisten asioiden hyväksi.

4.1.4 Opiskelijan rooli yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa

Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa opiskelijan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Alaikäisellä ja vajaavaltaisella on oikeus kieltää huoltajaa tai muuta laillista edustajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos se ei selvästi ole vastoin hänen etuaan. Arvion edun vastaisuudesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan suostumukseen, ellei opiskelijalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskelijahuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä, ellei opiskelijalla ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa suostumuksen hänen sijastaan.

4.2 Yhteistyö huoltajien kanssa

Kemijärven lukion tulee olla aloitteellinen myönteisen yhteistyön käynnistämisessä ja ylläpitämisessä huoltajien kanssa. Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa jo perusopetuksen yhdeksäsluokkalaisten suunnitellessa hakeutumista lukiokoulutukseen. Huoltajat saavat yhdeksännen luokan vanhempainillassa yleisesti tietoa siitä, mitä siirtymävaihe toiselle asteelle merkitsee. Toisen asteen koulutusvaihtoehtojen esittelyssä kerrotaan, mitä lukio-opiskelu vaatii ja mitä mahdollisuuksia lukio-opinnot tarjoavat. Saadun tiedon avulla huoltajilla on valmiudet ohjata nuoria kartuttamaan peruskoulun loppuvaiheessa riittävät opiskeluvalmiudet lukio-opintoihin.

Lukio-opintojen aikana huoltajat saavat tietoa siitä, mitä lukiossa opiskelu käytännössä tarkoittaa ja miten aine- ja kurssivalinnat vaikuttavat ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin hakeuduttaessa. Vanhempainiltoja järjestetään oppilaitoksissa lukuvuosittain. Näissä vanhempainilloissa on mukana myös ammatillista peruskoulutusta tarjoavien toisen asteen oppilaitosten ns. kaksoistutkintoa opiskelevien huoltajat. Saadun tiedon avulla huoltajat voivat tukea nuoria opiskeluohjelmien laatimisessa opiskelijan voimavarat huomioiden.

Nuoren opiskelun ja hyvinvoinnin tukemisen tärkein yhteistyökumppani oppilaitokselle on huoltaja. Jos alle 18-vuotiaalla opiskelijalla on luvattomia poissaoloja, opinnot eivät etene normaalisti tai muita huolestuttavia asioita ilmenee, otetaan oppilaitoksesta yhteyttä kotiin. Opiskelijan mahdollisesti tarvitsemat tukipalvelut suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja asiantuntijaryhmän

kanssa. Yhteistyössä korostetaan aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan omaa itsenäisyyttä ja vastuullisuutta opiskelustaan. Opiskelija voi 18 vuotta täytettyään antaa luvan vanhempiensa ja oppilaitoksen yhteydenpitoon. Oppilaitos kannustaa kyseiseen menettelyyn, jotta yhteistyö huoltajien kanssa säilyisi mahdollisimman katkeamattomana opintojen päättymiseen asti.

5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

5.1 Wilma

Kemijärven kaupungissa käytetään sähköistä viestintä-, arviointi- ja seurantavälinettä (Wilma). Sähköinen välineistö antaa kattavasti oppilaitokselle hyödyllistä tietoa tarpeen mukaan opiskelijakohtaisesti, ryhmittäin ja vuositasoittain. Omilla käyttäjätunnuksillaan opiskelija voi itse kirjautua ohjelmaan seuraamaan itselleen kertyneitä merkintöjä, mikä helpottaa ja nopeuttaa poissaolojen selvittämistä. Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajille annetaan myös käyttäjätunnukset ohjelmaan, jolloin seuranta tehostuu ja palvelee opiskeluhuollon varhaisen puuttumisen ajatusta. 18-vuotta täyttäneet opiskelijat voivat halutessaan kirjallisella ilmoituksellaan jatkaa huoltajiensa käyttäjätunnusten voimassaoloa. Opettajakunnan lisäksi myös opiskelijakuraattorilla ja terveydenhoitajalla on käyttäjätunnukset Wilmaan.

Wilmassa on yhteistyöhön ja tiedottamiseen käytettävissä mm.

- pikaviestit
- poissaolojen seuraaminen
- ajan tasalla olevat opintosuoritukset ja lukujärjestykset
- ylioppilastutkinnon suunnittelu ja seuranta
- erilaiset opiskeluhuoltoa koskevat opiskelijakyselyt, joihin aktiivisesti vastaamalla voi yksittäinen opiskelija vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan ja sen kehittämiseen
- kurssipalautelomakkeet, joilla kerätään opiskelijoilta palautetta suoritetuista kursseista, niiden sisällöistä ja opetusmenetelmistä

Opiskeluhuollosta tiedotetaan Wilman toimintojen lisäksi lukuvuoden alussa opinto-oppaassa ja vanhempainilloissa. Opinto-opas on sähköisenä koulun internet-sivuilla ja jaetaan aloittaville opiskelijoille lukio-opintojen alussa.

Kemijärven lukion opettajat perehdytetään opiskeluhuollon suunnitelmaan lukuvuoden ensimmäisessä opettajainkokouksessa. Opiskelijatutorit tiedottavat ryhmänohjaajan avulla oppilaitoksen uusia opiskelijoita suunnitelmasta lukuvuoden ensimmäisen jakson aikana.

5.2 Opiskeluhuollon suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Kemijärven lukion opiskeluhuoltoryhmä seuraa ja arvioi suunnitelman toimivuutta. Lukuvuosittain suunnitelmaa päivitetään ja tarkennetaan. Laajempi arviointikeskustelu käydään lukuvuosittain opiskeluhuollon ohjausryhmässä.

Arviointikeskustelun ja Kemijärven lukion opiskeluhuoltoryhmän tekemän arvioinnin perusteella tekee opiskeluhuoltoryhmä suunnitelmaan tarvittavat suuremmat päivitykset.

Arviointi- ja seurantatyyppi	**Kenen/minkä toimesta?**	**Dokumentointi**
palveluiden saatavuus ja saavutettavuus määräajassa	opinto-ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja	HOPS-lomakkeet (Wilma) potilaskertomus (terveydenhoitaja), asiakaskertomus (kuraattori)
varhainen puuttuminen	aineenopettaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, rehtori	HOPS-lomakkeet(Wilma) poissaolorekisteri (Wilma), arvosanarekisteri (Wilma, Primus), potilaskertomus (terveydenhoitaja), asiakaskertomus (kuraattori), opiskeluhuoltorekisteri (oppilaitos)
oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmän säännöllinen toiminta	itsearviointi	muistiot
opiskelijakyselyt ja -palautteet	aineenopettajan kurssipalautteet, oppilaitoksen kyselyt, opiskelijakunnan kyselyt, opiskelijan itsearviointi	raportit asianosaisille
kouluterveyskyselyt	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: lukiokoulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden hyvinvointi - kouluterveyskysely, joka toinen vuosi	raportit
opintojen tuloksellisuus, keskeyttämisaste	oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen toimittamat selvitykset, rehtori	raportit, toimintakertomus
kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö	huoltajille suunnatut kyselyt, vanhempainillat	raportit, toimintakertomus

Taulukko 1. Opiskeluhuollon toteutumisen seuranta ja arviointi Kemijärven lukiossa